

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) BR. 910/2014
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 23. SRPNJA 2014. O
ELEKTRONIČKOJ IDENTIFIKACIJI I USLUGAMA POVJERENJA ZA
ELEKTRONIČKE TRANSAKCIJE NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU I STAVLJANJU
IZVAN SNAGE DIREKTIVE 1999/93/EZ**

Zagreb, ožujak 2017.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) BR. 910/2014
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 23. SRPNJA 2014. O
ELEKTRONIČKOJ IDENTIFIKACIJI I USLUGAMA POVJERENJA ZA
ELEKTRONIČKE TRANSAKCIJE NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU I STAVLJANJU
IZVAN SNAGE DIREKTIVE 1999/93/EZ**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

**II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI
ZAKONOM TE POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA**

Uspostava Jedinog digitalnog tržišta radi brzog napretka u ključnim područjima digitalnog gospodarstva i promicanja potpuno integriranog jedinstvenog digitalnog tržišta, olakšavanjem prekogranične uporabe *online* usluga, uz pridavanje posebne pozornosti olakšavanju sigurne elektroničke identifikacije i autentikacije, rezultiralo je potrebom donošenja Uredbe br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanje van snage Direktive 1999/93/ EZ (u daljnjem tekstu: Uredba).

Uredba proširuje mogućnosti koje pružaju postojeći sustavi za elektroničku identifikaciju čineći ih funkcionalnima i preko granica Europske unije.

Elektroničke/digitalne usluge, preduvjet su za širok raspon elektroničkih interakcija kao što su e-bankarstvo, e-poslovanje, e-uprava ili e-zdravstvene usluge.

Iako je regulatorni okvir na razini Europske unije pa tako i u Republici Hrvatskoj za usluge povjerenja poput elektroničkog potpisa bio uspostavljen, nije postojao specifičan i ujednačen okvir za uzajamno i prekogranično priznavanje i prihvaćanje e-identiteta i autentikacije ili srodnih usluga povjerenja, kao što su elektronički pečat, elektronički žig, dugoročno čuvanje e-potpisa (e-arhiviranje) ili e-usluge preporučene dostave dokumenata i slično.

Uredba br. 910/2014 Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu, stupila je na snagu 17. rujna 2014. godine, a primjenjuje se u cijelosti od 1. srpnja 2016. godine.

Sukladno donesenoj Uredbi potrebno je donošenje Zakona o provedbi Uredbe koja stavlja van snage Zakon o elektroničkom potpisu (Narodne novine, br. 10/02, 80/08 i 30/14) kojim je implementirana Direktiva 1999/93/EZ.

Rascjepkanost digitalnog tržišta, nedostatak interoperabilnosti i povećanje mrežnog kriminala prepoznati su kao glavne prepreke uspješnom ciklusu digitalnog gospodarstva. U svome Izvješću EU-a o građanstvu iz 2010. pod nazivom „Ukidanje prepreka za prava

građana EU-a” Europska komisija je dodatno istaknula nužnost rješavanja glavnih poteškoća koje građane Europske unije priječe u korištenju pogodnostima digitalnog jedinstvenog tržišta i prekograničnih digitalnih usluga.

Cilj Uredbe te provedbenog Zakona jest povećanje povjerenja u elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu pružanjem zajedničkog temelja za sigurnu elektroničku interakciju između građana, pravnih osoba i tijela javne vlasti, povećavajući time djelotvornost javnih i privatnih *online* usluga, elektroničkog poslovanja i elektroničke trgovine u Europskoj uniji.

Uredba bi trebala doprinijeti jedinstvenom digitalnom tržištu stvaranjem odgovarajućih uvjeta za uzajamno priznavanje ključnih prekograničnih čimbenika, kao što su elektronička identifikacija, elektronički dokumenti, elektronički potpisi i usluge elektroničke dostave, te uvjeta za interoperabilne usluge e-uprave širom Europske unije.

Dosadašnje razlike među državama članicama u nacionalnim sustavima elektroničke identifikacije otežavale su normalno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Kako bi se olakšalo prekogranično pružanje usluga povjerenja potrebno je osigurati uzajamno priznavanje sredstva elektroničke identifikacije što omogućuje prekogranično poslovanje bez prepreka.

Uredbom se uvode novi pojmovi kvalificirana usluga povjerenja i kvalificirani pružatelj usluga povjerenja kako bi se naznačio značaj i važnost visoke razine sigurnosti usluga povjerenja. Nove usluge koje se uvode u svrhu napretka i razvoja digitalnog unutarnjeg tržišta predstavljaju: elektronički pečat, usluge elektroničke preporučene dostave i certifikati za autentikaciju mrežnih stranica.

Države članice dužne su odrediti nadzorno tijelo ili nadzorna tijela za provedbu nadzornih aktivnosti sukladno Uredbi, što je i učinjeno kroz predmetni provedbeni Zakon.

Također, Zakonom će se:

- utvrditi nadležna tijela i zadaće nadležnih tijela za provedbu Uredbe
- odrediti tijelo nadležno za akreditaciju tijela za ocjenu sukladnosti
- utvrditi prava, obveze i odgovornosti potpisnika i pružatelja usluga povjerenja
- odrediti prekršajne odredbe za postupanje protivno Uredbi.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU OVOGA ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) BR. 910/2014
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 23. SRPNJA 2014. O
ELEKTRONIČKOJ IDENTIFIKACIJI I USLUGAMA POVJERENJA ZA
ELEKTRONIČKE TRANSAKCIJE NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU I STAVLJANJU
IZVAN SNAGE DIREKTIVE 1999/93/EZ**

I. OPĆE ODREDBE

Svrha Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom:

1. utvrđuju nadležna tijela i zadaće nadležnih tijela za provedbu Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257/73 28.08.2014. – u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 910/2014)
2. utvrđuju tijela za inspekcijski nadzor nad provedbom Uredbe (EU) br. 910/2014
3. određuje tijelo nadležno za akreditaciju tijela za ocjenu sukladnosti
4. utvrđuju prava, obveze i odgovornosti potpisnika i pružatelja usluga povjerenja
5. određuju prekršajne odredbe za postupanje protivno Uredbi (EU) br. 910/2014.

Pojmovi

Članak 2.

- (1) Pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju jednako značenje kao pojmovi korišteni u Uredbi (EU) br. 910/2014.
- (2) Pojam pravne osobe iz članka 3. stavaka 24., 29. i 38. Uredbe (EU) br. 910/2014, označava pravne osobe javnoga prava i pravne osobe privatnoga prava.

II. NADLEŽNA TIJELA

Nadležno tijelo za područje identifikacije

Članak 3.

- (1) Nadležno tijelo za provedbu Uredbe (EU) br. 910/2014 te ovoga Zakona u pogledu odredbi kojima se uređuje elektronička identifikacija od članka 6. do članka 12. Uredbe (EU) br. 910/2014 je središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove e-Hrvatske.
- (2) Središnje tijelo državne uprave iz stavka 1. ovoga članka obavlja sljedeće poslove:
 1. prijavljivanje i uklanjanje nacionalnih sustava za elektroničku identifikaciju Europskoj komisiji radi njihove objave u Službenom listu Europske unije
 2. suradnja s tijelima za zaštitu osobnih podataka.

Nadležno tijelo za usluge povjerenja

Članak 4.

- (1) Nadležno tijelo za provedbu Uredbe (EU) br. 910/2014 te ovoga Zakona u pogledu odredbi kojima se uređuju usluge povjerenja od članka 13. do članka 45. Uredbe (EU) br. 910/2014 je središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove gospodarstva.
- (2) Središnje tijelo državne uprave iz stavka 1. ovoga članka obavlja sljedeće poslove:
 1. nadzor nad pružateljima usluga povjerenja, dodjeljivanje i ukidanje kvalificiranog statusa, analizu izvješća o ocjeni sukladnosti, reviziju, zahtijevanje od pružatelja usluga povjerenja da otklone svako nepoštivanje odredbi Uredbe (EU) br. 910/2014
 2. izrada, vođenje i objavljivanje pouzdanih popisa pružatelja i kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja
 3. međusobna suradnja s nadzornim tijelima u drugim državama članicama Europske unije (pružanje uzajamne pomoći, razmjena dobre prakse)
 4. obavješćivanje drugih tijela i javnosti o povredama sigurnosti
 5. periodično godišnje izvješćivanje Europske komisije o svojim glavnim aktivnostima (do 31. ožujka za prethodnu kalendarsku godinu).
- (3) Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove gospodarstva će pravilnikom propisati druge metode identifikacije koje po pitanju pouzdanosti pružaju sigurnost jednaku fizičkoj prisutnosti, a kojima pružatelj usluga povjerenja provjerava identitet i ako je to primjenjivo, posebna obilježja fizičke ili pravne osobe kojoj se izdaje kvalificirani certifikat.

Nacionalno akreditacijsko tijelo

Članak 5.

Tijelo nadležno za akreditaciju Tijela za ocjenjivanje sukladnosti kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja i kvalificiranih usluga povjerenja koje on pruža, sukladno odredbama članka 3., točke 18. te članka 20. Uredbe (EU) br. 910/2014, je nacionalno akreditacijsko tijelo.

Suradnja

Članak 6.

- (1) Tijela iz članka 3. i 4. ovoga Zakona surađuju međusobno te s drugim nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj, kao i s tijelima drugih država članica Europske unije nadležnima za nadzor nad primjenom Uredbe (EU) br. 910/2014 te, prema potrebi i s drugim odgovarajućim nadležnim tijelima u skladu sa zakonodavstvom Europske unije i nacionalnim zakonodavstvima država članica Europske unije.
- (2) U sklopu suradnje iz stavka 1. ovoga članka, tijela iz članka 3. i 4. ovoga Zakona, osim međusobno, razmjenjuju informacije i:

1. s tijelima drugih država članica Europske unije, nadležnima za nadzor nad primjenom Uredbe (EU) br. 910/2014
 2. s Europskom komisijom te, prema potrebi, s drugim javnim tijelima
 3. s drugim tijelima nadležnim prema zakonima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.
- (3) Dostavljanje informacija iz stavka 2. ovoga članka ne smatra se kršenjem obveze čuvanja povjerljivih podataka.
- (4) Tijelo koje primi informacije iz stavka 2. ovoga članka dužno ih je čuvati kao povjerljive i može ih koristiti samo u svrhu za koju su mu dostavljene, a dostupnim trećima može ih učiniti u skladu s posebnim propisima.

III. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 7.

- (1) Inspekcijski nadzor nad provedbom Uredbe (EU) br. 910/2014 te ovoga Zakona u pogledu odredbi kojima se uređuje elektronička identifikacija od članka 6. do 12. Uredbe (EU) br. 910/2014, provode državni službenici središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove e-Hrvatske ovlašteni za provedbu nadzora.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provedbom Uredbe (EU) br. 910/2014 te ovoga Zakona u pogledu odredbi kojima se uređuju usluge povjerenja od članka 13. do 45. Uredbe (EU) br. 910/2014, provode inspektori i drugi državni službenici središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove gospodarstva ovlašteni za provedbu nadzora.
- (3) Inspekcijski nadzor nad radom pružatelja usluga povjerenja i kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja te nacionalnih sustava elektroničkih identifikacija u području prikupljanja, uporabe i zaštite osobnih podataka potpisnika, provode inspektori i drugi državni službenici ovlašteni za provedbu nadzora određeni zakonom i drugim propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka, u skladu s propisanim djelokrugom.
- (4) U okviru inspekcijskog nadzora pružatelja usluga povjerenja i kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja:
 - utvrđuje se jesu li ispunjeni uvjeti propisani Uredbom (EU) br. 910/2014 i provedbenim propisima donesenim na temelju Uredbe (EU) br. 910/2014
 - nadzire se pravilnost primjene propisanih postupaka i organizacijsko-tehničkih mjera te primjenu internih pravila koja su u vezi s uvjetima propisanim Uredbom (EU) br. 910/2014 i provedbenim propisima donesenim na temelju Uredbe (EU) br. 910/2014.
- (5) Pružatelj usluga povjerenja i kvalificirani pružatelj usluga povjerenja, dužan je radi provedbe inspekcijskog nadzora omogućiti neograničen uvid u podatke o poslovanju, uvid u poslovnu dokumentaciju, pristup registru potpisnika i pridruženoj računalnoj opremi i uređajima.

IV. PRAVA, OBVEZE I ODGOVORNOSTI POTPISNIKA, PRUŽATELJA USLUGA POVJERENJA I IMATELJA SREDSTAVA ELEKTRONIČKE IDENTIFIKACIJE

Članak 8.

Svaki potpisnik dužan je poduzeti sve potrebne mjere zaštite od gubitaka i šteta koje može uzrokovati drugim potpisnicima, pružateljima usluga povjerenja ili trećim osobama.

Članak 9.

Potpisnik je dužan pažnjom dobrog domaćina koristiti i čuvati sredstva i podatke za izradu elektroničkog potpisa, koristiti sredstva i podatke za izradu elektroničkog potpisa u skladu s odredbama ovoga Zakona, zaštititi i čuvati sredstva i podatke za izradu elektroničkog potpisa od neovlaštenog pristupa i uporabe.

Članak 10.

- (1) Potpisnik je dužan dostaviti pružatelju usluge povjerenja sve potrebne podatke i informacije o promjenama koje utječu ili mogu utjecati na točnost elektroničkog potpisa u roku od sedam dana od nastalih promjena.
- (2) Potpisnik je dužan zatražiti opoziv svog certifikata odmah po saznanju u svim slučajevima gubitka ili oštećenja sredstava ili podataka za izradu svog elektroničkog potpisa.

Članak 11.

- (1) Imatelj sredstva elektroničke identifikacije dužan je poduzeti sve potrebne mjere kako bi sredstva za elektroničku identifikaciju bila pod njegovim isključivim nadzorom, kako bi spriječio krađu, gubitak ili neovlašteno ustupanje svojih sredstava elektroničke identifikacije te je dužan odmah kod izdavatelja sredstva elektroničke identifikacije opozvati svoju elektroničku identifikaciju, ukoliko utvrdi da je ista izgubljena, ukradena ili neovlašteno ustupljena drugima.
- (2) Ukoliko sredstva za elektroničku identifikaciju budu opozvana ili vremenski isteknu, imatelj sredstva elektroničkog identiteta, ne smije ih više svjesno upotrebljavati odnosno, služiti se istima.

Članak 12.

- (1) Potpisnik odgovara za štetu koja nastane zbog neispunjavanja njegovih obveza utvrđenih ovim Zakonom.
- (2) Potpisnik može iznimno biti oslobođen odgovornosti u slučajevima kada može dokazati da oštećena strana nije poduzela ili je pogrešno poduzela radnje vezane za validaciju elektroničkog potpisa.

Članak 13.

Pružatelj usluga povjerenja ima, uz obveze navedene u Uredbi (EU) br. 910/2014, i obveze:

1. omogućiti svakoj zainteresiranoj osobi uvid u identifikacijske podatke pružatelja usluga povjerenja
2. čuvati sve podatke i dokumentaciju o izdanim certifikatima najmanje deset godina od dana izdavanja pri čemu podaci i prateća dokumentacija mogu biti i u elektroničkom obliku
3. primjenjivati odredbe zakona i drugih propisa kojima je uređena zaštita osobnih podataka.

Članak 14.

- (1) Pružatelj usluga povjerenja dužan je prekinuti uslugu certificiranja, odnosno izvršiti opoziv certifikata, onim potpisnicima:
 1. koji su to izričito zatražili
 2. za koje je utvrđena netočnost ili nepotpunost podataka u Evidenciji certifikata
 3. za koje je primljena službena obavijest o smrti
 4. za koje je primljena službena obavijest o gubitku poslovne sposobnosti
 5. za koje je utvrđeno da podatke za izradu elektroničkog potpisa koriste protivno pozitivnim propisima Republike Hrvatske.
- (2) Pružatelj usluga povjerenja dužan je ažurno voditi evidenciju svih opozvanih certifikata.
- (3) Pružatelj usluga povjerenja dužan je obavijestiti potpisnika o opozivu certifikata u roku od 24 sata od primljene obavijesti odnosno nastanka okolnosti zbog koje se certifikat opoziva.
- (4) Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove gospodarstva, pravilnikom će propisati pravila o privremenoj suspenziji certifikata za elektroničke potpise i certifikata za elektroničke pečate u slučajevima kada certifikat privremeno izgubi svoju valjanost, a koji su slučajevi različiti od opoziva certifikata.

Članak 15.

Pružatelj usluga povjerenja koji izdaje kvalificirane certifikate mora čuvati svu dokumentaciju o izdanim i opozvanim certifikatima kao sredstvo dokazivanja i verifikacije u sudskim, upravnim i drugim postupcima, u roku od najmanje deset godina od prestanka valjanosti certifikata na kojeg se ta dokumentacija odnosi.

Prestanak pružanja usluga povjerenja

Članak 16.

- (1) Pružatelj usluga povjerenja dužan je o mogućem prestanku obavljanja usluga obavijestiti svakog korisnika usluge povjerenja kao i tijelo državne uprave nadležno za poslove gospodarstva, odnosno nadzorno tijelo, najmanje tri mjeseca prije isteka ugovorom povjerenih mu usluga povjerenja.
- (2) Pružatelj usluga povjerenja, koji prestaje s pružanjem tih usluga, dužan je osigurati kod drugog pružatelja usluga povjerenja nastavak obavljanja usluga povjerenja za potpisnike kojima je izdao certifikate, a ukoliko za to nema mogućnosti, dužan je opozvati sve izdane certifikate i o tome odmah i neodgodivo obavijestiti tijelo državne uprave nadležno za poslove gospodarstva, odnosno nadzorno tijelo.
- (3) Pružatelj usluga povjerenja koji prekida s obavljanjem usluga povjerenja dužan je dostaviti svu dokumentaciju u svezi s obavljenim uslugama povjerenja drugom davatelju usluga povjerenja na kojega prenosi obveze s osnove obavljanja usluga povjerenja.

Članak 17.

Odredbe glave IV. ovoga Zakona, na odgovarajući se način primjenjuju na usluge izdavanja elektroničkih pečata, vremenskih žigova i elektroničke preporučene dostave.

V. PREKRŠAJNE ODREDBE

Fizičke osobe

Članak 18.

- (1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja:
 - neovlašteno pristupi i uporabi podatke i sredstva za izradu elektroničkog potpisa, naprednog elektroničkog potpisa, kvalificiranoga potpisa, elektroničkog pečata, naprednog elektroničkog pečata, kvalificiranog elektroničkog pečata.
- (2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj potpisnik, odnosno fizička osoba ili odgovorna osoba pravne osobe koja zastupa potpisnika, a koja:
 1. ne koristi sredstva i podatke za izradu elektroničkog potpisa, naprednog elektroničkog potpisa, kvalificiranoga potpisa, elektroničkog pečata, naprednog elektroničkog pečata, kvalificiranog elektroničkog pečata s pažnjom dobrog domaćina (članak 9. ovoga Zakona).
 2. davatelju usluga certificiranja u roku sedam dana od nastalih promjena ne dostavi potrebne podatke i informacije o promjenama koje utječu ili mogu utjecati na točnost elektroničkog potpisa, naprednog elektroničkog potpisa, kvalificiranoga potpisa,

elektroničkog pečata, naprednog elektroničkog pečata, kvalificiranog elektroničkog pečata (članak 10. ovoga Zakona).

3. davatelju usluga certificiranja pravodobno ne dostavi zahtjev za opoziv certifikata, odnosno ukoliko odmah po saznanju ne zatraži opoziv svog certifikata u slučajevima gubitka ili oštećenja sredstava/podataka za izradu svog elektroničkog potpisa (članak 10. ovoga Zakona).

Pravne osobe

Članak 19.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj kvalificirani pružatelj usluga povjerenja koji:

1. ne utvrdi pravovaljano identitet fizičke ili pravne osobe za koju izdaje kvalificirani certifikat (članak 24. stavak 1. Uredbe (EU) br. 910/2014)
2. ne obavijesti nadzorno tijelo o svim promjenama u vezi s pružanjem svojih kvalificiranih usluga povjerenja te o namjeri prestanka obavljanja te djelatnosti najmanje 3 (tri) mjeseca prije isteka ugovorom povjerenih mu usluga povjerenja (članak 24. stavak 2. podstavak (a) Uredbe (EU) br. 910/2014)
3. ne zapošljava osoblje i/ili podizvođače koji posjeduju potrebna stručna znanja, pouzdanost, iskustvo i kvalifikacije i koji su prošli odgovarajuće osposobljavanje u vezi sa sigurnošću i propisima o zaštiti osobnih podataka te ne primjenjuju upravne i upravljačke postupke u skladu s europskim ili međunarodnim normama (članak 24. stavak 2. podstavak (b) Uredbe (EU) br. 910/2014)
4. ne raspolaze dostatnim financijskim sredstvima i/ili nije sklopio odgovarajuće osiguranje od odgovornosti za štetu, u vezi s člankom 13. Uredbe (EU) br. 910/2014 (članak 24. stavak 2. podstavak (c) Uredbe (EU) br. 910/2014)
5. ne obavijesti prije stupanja u ugovorni odnos, na jasan i sveobuhvatan način, svaku osobu koja želi koristiti kvalificiranu uslugu povjerenja o točnim uvjetima korištenja tom uslugom, uključujući bilo kakva ograničenja korištenja (članak 24. stavak 2. podstavak (d) Uredbe (EU) br. 910/2014)
6. ne koristi vjerodostojne sustave i proizvode koji su zaštićeni od preinaka te osiguravaju tehničku sigurnost i pouzdanost postupaka koje ti sustavi i proizvodi podržavaju (članak 24. stavak 2. podstavak (e) Uredbe (EU) br. 910/2014)
7. ne koristi vjerodostojne sustave za pohranu podataka koji su mu dostavljeni, u obliku koji se može provjeriti (članak 24. stavak 2. podstavak (f) Uredbe (EU) br. 910/2014)
8. ne poduzima odgovarajuće mjere protiv krivotvorenja i krađe podataka (članak 24. stavak 2. podstavak (g) Uredbe (EU) br. 910/2014)
9. ne bilježi i ne čini dostupnim tijekom odgovarajućeg razdoblja, uključujući razdoblje nakon prestanka obavljanja djelatnosti kvalificiranog pružatelja usluga povjerenja, sve bitne informacije u vezi s podacima koje izdaje i prima kvalificirani pružatelj usluga

povjerenja, a posebno za potrebe predlaganja dokaza u sudskim postupcima i u svrhu osiguravanja kontinuiteta usluge (članak 24. stavak 2. podstavak (h) Uredbe (EU) br. 910/2014)

10. nema uspostavljen i ažuriran plan prekida pružanja usluge radi osiguravanja njezina kontinuiteta u skladu s odredbama koje je potvrdilo nadzorno tijelo sukladno članku 17. stavku 4. točki (i) Uredbe (EU) br. 910/2014 (članak 24. stavak 2. podstavak (i) Uredbe (EU) br. 910/2014)
11. ne osigurava zakonitu obradu osobnih podataka u skladu s Direktivom 95/46/EZ (članak 24. stavak 2. podstavak (j) Uredbe (EU) br. 910/2014)
12. ne uspostavi i ažurira bazu podataka certifikata, kada se radi o kvalificiranim pružateljima usluga povjerenja koji izdaju kvalificirane certifikate (članak 24., stavak 2. podstavak (k) Uredbe (EU) br. 910/2014).

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 20.

(1) Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove gospodarstva, donijet će pravilnike iz članka 4., stavka 3. i 4. u roku od 12 (dvanaest) mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o elektroničkom potpisu (Narodne novine, br. 10/02, 80/08 i 30/14).

Članak 21.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Povećanje mobilnosti i fleksibilnosti građana i poduzeća na unutarnjem tržištu zajedno sa tehnološkim razvojem prema digitalnoj ekonomiji i elektroničkoj upravi ukazuju na potrebu za sigurnim i pouzdanim prekograničnim on-line uslugama, koje su dostupne bez stvaranja novih elektroničkih barijera.

Rascjepkanost digitalnog tržišta, nedostatak interoperabilnosti i povećanje mrežnog kriminala prepoznati su kao glavne prepreke uspješnom razvoju digitalnog gospodarstva. U svome Izvješću o građanstvu EU-e iz 2010. pod nazivom „Ukidanje prepreka za prava građana EU-a”, te Izvješću o građanstvu EU-e iz 2017. Komisija je dodatno istaknula nužnost rješavanja glavnih poteškoća koje građane Unije priječe u korištenju pogodnostima digitalnog jedinstvenog tržišta i prekograničnih digitalnih usluga.

Elektroničke/digitalne usluge, preduvjet su za širok raspon elektroničkih interakcija kao što su e-bankarstvo, e-poslovanje, e-uprava ili e-zdravstvene usluge. Iako je regulatorni okvir na razini Europske unije za usluge povjerenja poput elektroničkog potpisa uspostavljen, nije postojao specifičan i ujednačen okvir za uzajamno priznavanje i prihvaćanje e-Identiteta i autentikacije ili srodnih usluga povjerenja, kao što su elektronički pečat, elektronički žig, dugoročno čuvanje e-potpisa (e-arhiviranje) ili e-usluge preporučene dostave dokumenata i slično.

Uredba br. 910/2014 Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 910/2014), stupila je na snagu 17. rujna 2014. godine, a primjenjuje se u cijelosti od 1. srpnja 2016. godine. Uredba je u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama Europske unije.

Uredba (EU) br. 910/2014 će se primjenjivati na sustave elektroničke identifikacije koje prijavi država članica, kao i na pružatelje usluga povjerenja koji imaju poslovni nastan u Uniji.

Jedan od ciljeva ove Uredbe jest uklanjanje postojećih prepreka u prekograničnom korištenju sredstvima elektroničke identifikacije koja se koriste u državama članicama za autentikaciju, barem za javne usluge. Također, ima za cilj osigurati da pri pristupu prekograničnim *on-line* uslugama koje nude države članice postoji mogućnost sigurne elektroničke identifikacije i autentikacije.

Uredbom (EU) br. 910/2014, nastoji se povećati povjerenje u elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu pružanjem zajedničkog temelja za sigurnu elektroničku interakciju između građana, pravnih osoba i tijela javne vlasti, povećavajući time djelotvornost javnih i privatnih *on-line* usluga, elektroničkog poslovanja i elektroničke trgovine u Uniji. Isto tako njome se uspostavlja i opći pravni okvir za korištenje usluga povjerenja.

II. PITANJA KOJA SE RJEŠAVAJU OVIM ZAKONOM

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Uprava za trgovinu i unutarnje tržište (MINGO) i Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, Uprava za e-Hrvatsku (MURH), budući dijele nadležnost sukladno Uredbi (EU) br. 910/2014, prepoznali su važnost potrebe za harmonizacijom nacionalnog zakonodavstva sa predmetnom Uredbom, čija je primjena u cijelosti obvezujuća te se izravno primjenjuje u svim državama članicama EU od 1. srpnja 2016. godine.

Donošenjem ovoga provedbenoga Zakona, a ukidanjem Direktive 1999/93/EZ te posljedično ukidanjem i Zakona o elektroničkom potpisu te pripadajućih mu podzakonskih akata, omogućit će se pravna sigurnost te pobliže odrediti uloge dionika, odnosno tijela nadležnih za provedbu, nadzor i akreditaciju te naposljetku kazne za prekršitelje odredbi Uredbe (EU) br. 910/2014.

Dionike tako čine sva tri nacionalna središnja državna tijela s nadležnostima RH kao države članice EU, a koje su propisane Uredbom (EU) br. 910/2014 prema sva tri ključna područja:

- a) Ministarstvo uprave – za područje "elektroničke identifikacije"
- b) Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta – za područje "usluga povjerenja"
- c) Nacionalno akreditacijsko tijelo – za područje "akreditacije tijela za ocjenjivanje sukladnosti" kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja i kvalificiranih usluga povjerenja koje oni pružaju.

Države članice dužne su također kroz svoje provedbene zakone odrediti nadzorna tijela za provedbu nadzornih aktivnosti sukladno Uredbi (MGPO, MU), što je i učinjeno kroz predmetni provedbeni Zakon, te se:

1. utvrđuju nadležna tijela i zadaće nadležnih tijela za provedbu Uredbe,
3. određuje tijelo nadležno za akreditaciju tijela za ocjenu sukladnosti,
4. utvrđuju prava, obveze i odgovornosti potpisnika i pružatelja usluga povjerenja,
5. određuju prekršajne odredbe za postupanje protivno Uredbi (i za potpisnike i pružatelje usluga povjerenja).

III. OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1. Ovim se člankom utvrđuje svrha Zakona, nadležna tijela i njihove zadaće za provedbu Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ, zatim nadležno za akreditaciju tijela za ocjenu sukladnosti, prava, obveze i odgovornosti potpisnika i pružatelja usluga povjerenja te prekršajne odredbe za postupanje protivno Uredbi (EU) br. 910/2014.

Uz članak 2. Ovim se člankom pobliže objašnjava pojam „pravne osobe“, čime se želi uspostaviti istovjetna upotreba zakonske terminologije u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 3. Ovim se člankom određuje nadležnost središnjeg tijela državne uprave koje obavlja poslove e-Hrvatske, kao nadležnog tijela za provedbu Uredbe (EU) br. 910/2014 i ovoga Zakona u pogledu odredbi kojima se uređuje elektronička identifikacija te se precizno određuje djelokrug rada: prijavljivanje (i uklanjanje) nacionalnih sustava za elektroničku identifikaciju Europskoj komisiji radi njihove objave u Službenom listu EU te suradnja s tijelima za zaštitu osobnih podataka.

Uz članak 4. Ovim se člankom određuje nadležnost središnjeg tijela državne uprave koje obavlja poslove gospodarstva kao nadležnog tijela za provedbu Uredbe (EU) br. 910/2014 i ovoga Zakona u pogledu odredbi kojima se uređuju usluge povjerenja te se precizno određuje djelokrug rada, a koji obuhvaća: nadzor nad pružateljima usluga povjerenja, dodjeljivanje i ukidanje statusa kvalificiranog pružanja usluga povjerenja, analizu izvješća o ocjeni sukladnosti, reviziju, zahtijevanje od pružatelja usluga povjerenja da otklone svako nepoštivanje odredbi Uredbe (EU) br. 910/2014, izradu, vođenje i objavljivanje pouzdanih

popisa pružatelja i kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja (dosadašnji Pouzdani popis ili eng. Trust List), međusobnu suradnju s nadzornim tijelima u drugim državama članicama EU (pružanje uzajamne pomoći, razmjena dobre prakse), obavješćivanje drugih tijela i javnosti o povredama sigurnosti te periodično godišnje izvješćivanje Europske komisije o svojim glavnim aktivnostima. Također, vezano uz udaljeno potpisivanje, izradu udaljenih elektroničkih potpisa kada okruženjem za izradu elektroničkog potpisa u ime potpisnika upravlja pružatelj usluga povjerenja trebalo bi povećati s obzirom na s time povezane višestruke gospodarske koristi. Međutim, kako bi se osiguralo da takvi elektronički potpisi budu u pravnom smislu jednako priznati kao i elektronički potpisi koji su u potpunosti izrađeni u okruženju kojim upravlja korisnik, pružatelji usluge udaljenog elektroničkog potpisa trebali bi primjenjivati posebne postupke upravljanja i postupke sigurnosnog administriranja te koristiti vjerodostojne sustave i proizvode, uključujući sigurne elektroničke komunikacijske kanale, kako bi jamčili da je okruženje za izradu elektroničkog potpisa pouzdano i da se koristi pod isključivom kontrolom potpisnika. Kada je kvalificirani elektronički potpis izrađen korištenjem sredstva za izradu udaljenog elektroničkog potpisa, trebali bi se primjenjivati zahtjevi primjenjivi na kvalificirane pružatelje usluge povjerenja određeni ovom Uredbom (EU) br. 910/2014. Stoga će se takvi posebni postupci detaljnije urediti podzakonskim aktom, odnosno pravilnikom kojega će donijeti čelnik središnjeg tijela državne uprave, nadležan za poslove gospodarstva.

Uz članak 5. Ovim se člankom određuje nadležnost nacionalnog akreditacijskog tijela koje se ovlašćuje za akreditaciju Tijela za ocjenjivanje sukladnosti kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja i kvalificiranih usluga povjerenja koje on pruža, sukladno odredbama članka 3., točke 18. te članka 20. Uredbe (EU) br. 910/2014. Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti znači tijelo u smislu članka 2. točke 13. Uredbe (EZ) br. 765/2008 koje je u skladu s tom Uredbom ovlašteno kao nadležno za provedbu ocjenjivanja sukladnosti kvalificiranog pružatelja usluga povjerenja i kvalificiranih usluga povjerenja koje on pruža.

Uz članak 6. Odredbama ovoga članka propisuje se međusobna suradnja nadležnih tijela navedenih u člancima 3. i 4. Zakona kao i suradnja s drugim nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj, te s tijelima drugih država članica nadležnima za nadzor nad primjenom Uredbe (EU) br. 910/2014.

U svrhu što bolje suradnje osim međusobne razmjene informacija, gore navedena tijela informacije će razmjenjivati i sa tijelima drugih država članica nadležnima za nadzor nad primjenom Uredbe (EU) br. 910/2014, Europskom komisijom te, prema potrebi, s drugim javnim tijelima te s drugim tijelima nadležnim prema posebnim zakonima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka. Dostavljanje informacija unutar propisane suradnje ne smatra se kršenjem obveze čuvanja povjerljivih podataka, međutim informacije se imaju koristiti isključivo u svrhu za koju su dostavljene te se imaju čuvati kao povjerljive.

Uz članak 7. Ovim člankom određuju se nadzorna tijela nad provedbom Uredbe (EU) br. 910/2014 te ovoga Zakona na način da se razgraničuje nadzor nad poslovima elektroničke identifikacije i usluga povjerenja.

Tako će inspekcijski nadzor nad provedbom Uredbe (EU) br. 910/2014 i to nad odredbama kojima se uređuje elektronička identifikacija, provoditi ovlaštene službenici središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove e-Hrvatske, dok će inspekcijski nadzor nad vršenjem usluga povjerenja provoditi ovlaštene službenici središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove gospodarstva.

Također se utvrđuje kako uz navedena tijela, nadzor nad radom pružatelja usluga povjerenja i kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja te nacionalnih sustava elektroničkih identifikacija u području prikupljanja, uporabe i zaštite osobnih podataka potpisnika, provode ovlaštene službenici državnih te druga tijela, određenih zakonom i drugim propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka u skladu s propisanim djelokrugom.

Prilikom provođenja inspekcijskog nadzora, ovlašteno tijelo, odnosno ovlaštene službenici koji vrše nadzor nad radom pružatelja usluga povjerenja, utvrđuju pritom jesu li ispunjeni uvjeti propisani Uredbom (EU) br. 910/2014 i provedbenim propisima donesenim na temelju Uredbe (EU) br. 910/2014 te nadziru pravilnost primjene propisanih postupaka i organizacijsko-tehničkih mjera te primjenu internih pravila koja su u svezi s uvjetima propisanim Uredbom (EU) br. 910/2014 i provedbenim propisima donesenim na temelju Uredbe (EU) br. 910/2014.

U pogledu obveza pružatelja usluga povjerenja, isti su dužni radi obavljanja nadzora dopustiti neograničen uvid u podatke o poslovanju, uvid u poslovnu dokumentaciju, pristup registru potpisnika te pridruženoj računalnoj opremi i uređajima.

Uz članke 8. – 12. Odredbama ovih članaka propisuju se obveze i odgovornosti potpisnika, fizičke osobe koja izrađuje elektronički potpis, kao i imatelja sredstva elektroničke identifikacije. Sigurnost elektroničkih transakcija zahtjeva i od potpisnika postupanje s dužnom pažnjom, stoga se od njega zahtjeva pravovremeno obavješćavanje pružatelja usluga povjerenja o svim promjena koje utječu ili mogu utjecati na točnost elektroničkog potpisa, osobito se to odnosi na promjene poput pravnog statusa pravne osobe, promjene naziva, imena i prezimena te ostalih podataka sadržanih u certifikatu. U cilju sigurnosti pravnog prometa potpisnik je dužan u svakom slučaju gubitka ili oštećenja sredstava ili podataka za izradu svog elektroničkog potpisa bez odgađanja zatražiti opoziv svog certifikata. Za propust navedenih obveza potpisnik odgovara za nastalu štetu po propisima obveznog prava. Teret dokazivanja da je šteta nastala krivnjom oštećenika je na potpisniku.

Uz članke 13. – 15. Obzirom na osjetljivost poslova pružanja usluga povjerenja, pružateljima tih usluga Zakonom utvrđuju se i dodatne obveze povrh onih propisanih Uredbom. Time se ne zadire u sadržaj obveza propisanih Uredbom, već se dodatnim uređenjem istih želi postići veći stupanj sigurnosti i povjerenja u promet tih usluga, stoga je zadržana obveza čuvanja dokumentacije o izdanim certifikatima najmanje deset godina od dana izdavanja propisana Zakonom o elektroničkom potpisu (Narodne novine, br. 10/02, 80/08 i 30/14). Pružatelj usluga povjerenja, dužan je također omogućiti i uvid u identifikacijske podatke pružatelja usluga povjerenja, te u dozvolu za izdavanje kvalificiranih certifikata svakoj zainteresiranoj osobi.

Također se taksativno propisuju slučajevi u kojima će se usluga certificiranja morati prekinuti, odnosno opozvati, a to su slučajevi kada na strani potpisnika više ne postoji volja za održavanjem ugovora na snazi, te kada više nije moguće osigurati istinitost ili točnost podataka u certifikatu (točke 2., 3. i 4.).

Vežano uz privremenu suspenziju certifikata, radi se o ustaljenoj praksi postupanja pružatelja usluga povjerenja u nizu država članica, a razlikuje se od opoziva te podrazumijeva privremeni gubitak valjanosti certifikata. Zbog razloga pravne sigurnosti suspenzija certifikata uvijek mora biti jasno naznačena. U tu bi svrhu pružatelji usluga povjerenja trebali biti odgovorni za jasno naznačavanje statusa certifikata i, ako je certifikat suspendiran, točnog razdoblja suspenzije. Stoga će se takvi posebni postupci detaljnije urediti podzakonskim aktom, odnosno pravilnikom kojega će donijeti čelnik središnjeg tijela državne uprave, nadležan za poslove gospodarstva.

Uz članak 16. Ovim člankom uređuju se obveze pružatelja usluga povjerenja koje nastaju uslijed prestanka obavljanja djelatnosti pružatelja. Budući zbog zaštite prava korisnika usluga povjerenja i elektroničkih identiteta postoji potreba za kontinuiranim obavljanjem iste od strane pružatelja usluga povjerenja, od istih se zahtjeva da pravovremeno obavijesti korisnika usluga kao i tijelo koje vrši nadzor, o mogućnosti prestanka obavljanja usluga povjerenja, te da osigura nastavak obavljanja djelatnosti kod drugog pružatelja usluga. Nadalje se propisuje kako je pružatelj usluga povjerenja, koji nema mogućnost osigurati nastavak obavljanja djelatnosti kod drugog pružatelja usluga povjerenja, u tom slučaju dužan opozvati sve izdane certifikate i o tome odmah i neodgodivo obavijestiti nadzorno tijelo.

Uz članak 17. Ovim člankom propisuje se kako će se odredbe glave IV. na odgovarajući način primjenjivati i na usluge izdavanja elektroničkih pečata, vremenskih žigova te usluga elektroničke preporučene dostave, koje su također regulirane Uredbom (EU) br. 910/2914, čija se provedba istim uređuje.

Uz članak 18. Ovim člankom utvrđene su novčane kazne za prekršaje fizičkih osoba (prvenstveno potpisnika) koje postupaju suprotno odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 19. Ovim člankom utvrđene su novčane kazne za prekršaje kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja koji postupaju suprotno odredbama Uredbe (EU) br. 910/2014 i ovog Zakona. U pogledu prekršajnih odredbi, sukladno odredbama Uredbe iste su navedene s namjerom da budu djelotvorne, razmjerne te odvrćajuće za eventualne počinitelje.

Uz članke 20. i 21. Prijelaznom i završnom odredbom utvrđuje se prestanak važenja Zakona o elektroničkom potpisu (Narodne novine, br. 10/02, 80/08 i 30/14), te se propisuje dan stupanja na snagu Zakona.

IV. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je prošao prvo čitanje u Hrvatskome saboru, u Konačnom prijedlogu zakona nastale su određene razlike kao posljedica uvažavanja prijedloga Odbora za zakonodavstvo.

Uvažavajući prijedlog Odbora za zakonodavstvo, u članku 14. stavku 4. Konačnog prijedloga zakona propisan je rok za donošenje pravilnika, sve u skladu s Jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima za izradu akata koje donosi Hrvatski sabor (Narodne novine br. 74/15).

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO TE RAZLOZI NEPRIHVAĆANJA

Tijekom prvog čitanja Prijedloga zakona u Hrvatskome Saboru, nisu iznijeti prijedlozi za koje bi postojali razlozi da ih se ne prihvati.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću